

INTERACTIVITATEA ÎN GRUP–PREMISĂ A DEZVOLTĂRII GÂNDIRII CRITICE LA COPII

Vasilica BALERCĂ

CZU: 371.311.4:159.954.4

balerca_vasy@yahoo.com

Motto:

*„A învăța pe copil nu înseamnă să-i dăm adevărul nostru,
ci să-i dezvoltăm propria gândire, să-l ajutăm să înțeleagă cu gândirea lui lumea.”*

(I. Cerghit)

Integrarea copiilor în mediul școlar reprezintă o prima treaptă a sistemului educațional, constituind etapa în care încep să se formeze multe dintre structurile de profunzime ale personalității copilului. Este un proces de învățare inițială, de modelare sistematică și gradată, cu finalități prevăzute de programă, dar care ține cont de posibilitățile reale ale grupului de copii și în același timp, de dezvoltarea diferită a fiecăruia dintre ei.

Încă din perioada preșcolară copiii au oportunitatea să-și exprime dorințele, aspirațiile, interesele, să învețe progresiv printr-o activitate ordonată, planificată. Activitatea desfășurată aici le stimulează dezvoltarea unor aptitudini și le oferă posibilitatea de abordare mai clară și mai profundă a relațiilor cu lumea înconjurătoare.

Descifrarea, organizarea și aplicarea metodelor noi reprezintă un proces care transformă activitatea didactică în una cooperantă, modernă, flexibilă, accesibilă, plăcută, democratică.

Pentru realizarea acestor obiective este necesar ca societatea să conștientizeze și să respecte drepturile copilului, să schimbe mentalitățile, să aducă o nouă concepție privind copilul ca membru al comunității, să ajute la dezvoltarea unor relații de tip democratic, în cadrul familiei, al comunității, al grădiniței.

Învățământul actual urmărește abordarea integrală a copilului și a educației sale, nediscriminarea educației, implicarea familiei și a comunității în educația copilului, dezvoltarea politicilor educative de responsabilizare, precum și dezvoltarea organismelor societății civile care să promoveze alternative educaționale specifice vârstei.

ȘTIINȚE SOCIALE

Psihologie, științe ale educației, sociologie și asistență socială

Gândirea specifică educației formale ne cere nouă – cadrelor didactice, să fim flexibile, să manifestăm deschidere către nou, să schimbăm relația cu copiii și între copii, promovând sprijinul reciproc și dialogul constructiv prin noi strategii.

Activitatea didactică, bazată pe metode interactive de descoperire a necunoscutului, se constituie ca o aventură a cunoașterii în care copilul este un participant activ, pentru că el se confruntă cu probleme, cu situații complexe pentru capacitatea lui mentală. Însă, în cadrul grupului, prin analize, dezbateri, problematizări, copilul descoperă răspunsurile la întrebările care-l frământă, rezolvă sarcini de învățare, se simte responsabil și mulțumit la sfârșitul activității. Astfel, efortul copiilor este unul intelectual de exersare a proceselor psihice și de cunoaștere, de abordare a altor demersuri intelectuale interdisciplinare decât cele clasice prin studiul mediului concret și prin corelațiile, elaborate interactiv, în care copiii își asumă responsabilități și caută soluții, elaborează sinteze în activități de grup, intergrup, individual și în perechi. Ideile grupului sunt încărcate afectiv de originalitate, atunci când respectă principiul flexibilității.

În cadrul sistemului de învățământ actual, se pune accent pe aspectul creativ al conținuturilor care sunt orientate spre copil, cărora li se oferă oportunitatea să pună în valoare creativitatea și libertatea de a selecta tema și formele de realizare în funcție de specificul grupului, al grădiniței și al comunității locale.

Prin metodele interactive, de grup, copiii își dezvoltă gândirea critică, își exersează capacitatea de a selecta, de a combina, de a descrie lucruri de care vor avea nevoie în viața de școlar și de adult, iar conexiunile pe care le fac aceștia uimesc uneori mintea unui adult.

Metodele interactive de grup sunt modalități moderne de stimulare a învățării experiențiale, de exersare a capacității de analiză, de dezvoltare a creativității copiilor. Caracteristic acestor metode este faptul că ele promovează interacțiunea dintre preșcolari, schimbul de idei, de cunoștințe, asigurând un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare.

Aceste metode sunt folosite din ce în ce mai mult în practica educațională alături de cele tradiționale ori în combinație cu acestea.

Se are în vedere în special activitatea integrată, desfășurată în cadrul centrelor de interes. În acest fel, întreaga activitate de învățare prin conturul unui scenariu, granițele dintre discipline dispar, iar obiectivele propuse sunt atinse de cei mici numai atunci când cadrul didactic recurge la metode și procedee atractive și interactive.

Metodele activ-participative pun accentul pe cunoașterea operațională, pe învățarea prin acțiune, pe manipularea obiectelor acțiunii; sunt și metode de interacțiune colectivă (atrag copiii la discuții, într-o cooperare colegială).

Se disting prin caracterul lor solicitant, pun în acțiune forțele intelectuale ale copilului; gândirea, imaginația, memoria și voința acestuia, oferă un prilej maxim de afirmare și valorificare a potențialului de cunoaștere și creație al copiilor.

Activ este elevul care reușește să depună un efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mentală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborare a noilor cunoștințe. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare. Există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității, iar subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual.

În condițiile în care se îndeplinesc sarcini simple, activitatea de grup este stimulantă, generează un comportament contagios și o strădanie competitivă; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente și conduce în final la dezvoltarea gândirii critice. Acest tip de interactivitate determină identificarea subiectului cu situația de învățare în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei transformări și formări. Metodele interactive urmăresc optimizarea comunicării, observând tendințele inhibitorii care pot apărea în interiorul grupului.